

AMETIÜHINGU LIIKMEMAKSUDEST

Meie ametiühinguliikmetelt on tulnud järelepärimisi liikmemaksude tasumise kohta. Asjakohaseid seletusi saab kogumikust «Ametiühingutöötaja käsiraamat», Tln., 1976. Kuna aga see on läbi müüdud, refererin siinkohal olulisima.

A/ü liikmemaksude kogumise aluseks on ÜAÜKN-i presiidiumi 4. augusti 1960. a. otsusega kinnitatud, 2. septembri 1968. a. ja 9. augusti 1977. a. täienduste ja muudatustega juhenä.

A/ü liikmed, kes saavad töötasu (stipendiumi) kuni 70 rubla kuus, maksavad liikmemaksu 0,5%, kes üle 70 rubla kuus — 1% kuu töötasust (koos preemiatega) või stipendiumist. Seejuures summat 5 rubla ja alla selle arvesse ei võeta, summat üle 5 rubla loetakse 10 rubla eest.

Ametiühinguliikmeks olevad mittetöötavad pensionärid, naised, kes on ajutiselt katkestanud töö seoses laste kasvatamisega, ja kõrg- ning kesk-eriõppeasutuste õpilased, kes ei saa stipendiumi, tasuvad liikmemaksu 5 kopikat kuus.

A/ü sisseastumismaks on üks protsent liikmeks astuja töötasust (stipendiumist), summat 5 rubla ja vähem arvesse ei võeta, summa üle 5 rubla loetakse 10 rubla eest. Kõrg- ja kesk-eriõppeasutuste õpilased, kes ei saa stipendiumi, tasuvad sisseastumismaksu 10 kopikat. Sisseastumismaks tasutakse a/ü liikmepileti saamisel.

Töötasu, preemiate jt rahalist hüvituste summast, millelt tasutakse a/ü liikmemaksu, arvatakse:

a) põhitöötasu ja kõik lisatöötasu ilgid, näiteks töö kohakaasluse alusel, kirjanduslik honorar, honorar maalikunsti ja skulptuuriteoste eest, pedagoogiline töö, loengutasu, esinemised kontsertidel, raadios, televisioonis ja igasugused töötasu lisad (väljateenitud aastate, töö Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrreldud maakohtades eest, austuse, teaduskraadi, ilgi, võõrkeelte oskuse eest, personaalistasu jms.);

b) preemiad ja muu rahaline hüvitus töö ja teaduslike avastuste, leiutiste ja ratsionaliseerimiste, panekute ning nende juurutamisele kaasaaitamise eest, uue tehnika ja tehnoloogia loomise ja juurutamise eest, samuti muud preemiad ja hüvitused, mis antakse valitsuse otsuste või üksikute ametkondade instruksioonide ja põhimääruste alusel, sõltumata sellest, missuguste vahendite arvelt ja missugustest fondidest need makstakse;

c) tasu ületunnitöö eest, töö eest puhkepäevadel ja riiklikel pühadel;

d) töötasu, mis säilitatakse vastavalt kehtivale seadusandlusele riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmise ajaks, puhkuse ajaks, samuti kompensatsioon kasutamata jäänud puhkuse eest;

f) tasu spetsiaalsete ülesannete, teenete ja tööde eest (konsultatsioonid, ekspertisid jms.).

Saadud lisandite, lisatasude, preemiade ja muude rahaliste hüvituste summad tuleb liita a/ü liikme põhitöötasule ja arvestada liikmemaksu kogu summalt selles kuus, millal need summad on saadud.

A/ü liikmemaksu ei tasuta järgmiste rahaliste hüvituste pealt:

toetus ajutise töövõimetuse eest, töötavate pensionäride pensionid; Lenini ja riiklikud preemiad ja autasud konkurside ja spordivõistluste eest, ühekordsete preemiade ja hüvituste eest, mis antakse tööliste, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele revolutsioonipühade puhul ja seoses juubelitähtpäevadega; kompensatsioon vallandamise korral; riiklik toetus paljulapselistele ja vallasemadele; summad, mis tasutakse teenistusalaste komanderingukulude katmiseks ja üleviimise puhul ühest maakohast teise jms.

Ametiühinguliikmed, kes saavad töötasu kohakaasluse alusel, tasuvad liikmemaksu põhitöökohas kogu töötasu summalt, kaasa arvatud kohakaasluse alusel saadav tasu.

A/ü komitee aseesimees
VALDO KOMPUS

Ametiühingukomitees tehti kokkuvõtteid teaduskondade ja allasutuste kõrge tootmiskultuuri ja töö organiseerimise sotsialistliku võistluste tulemustest 1981. aastal. Võistluste tulemusi vaetakse kahes etapis. Esimalt selgitab iga teaduskond oma paremad kateedrid ja probleemlaborid, paremad vaimse ja eksperimentaalse töö ruumid ning õppelaborid. Seejärel leitakse teaduskondade parimate seast kogu instituudi parimad.

Teise etapi võttis kokku a/ü komitee ja teaduskondade a/ü büroode esindajast moodustatud komisjon, kes tegi 25. detsembril ringkäigu teaduskondades.

Parimaks profileerivaks teaduskonnaks tunnustati energieer-

NÄGUSAMAD RUUMID

tika. Järgnesid keemia ja auto- maatika. Profileerivate teaduskondade kateedritest võitis puidutöötlemise tehnoloogia — soojusenergeetika ja elektronarvutite ees. Mitteprofileerivate teaduskondadest tunnustati ühiskonnateaduste teaduskond parimaks üldteoreetiliste õppeainetega võrreldes. Mitteprofileerivate teaduskondade parimaks kateedriks tuli filosoofia, järgnes poliitökonoomia. Uurimislaborite järjestus: tööstusliku soojusenergeetika probleemlabor, põlevkivikeemia ja -sünteesi probleemlabor, tootmisprotsesside automatiseerimise probleem-

labor. Administratiivsete ja isemajandavate allasutuste puhul otsustati võtta aluseks vastavate a/ü büroode hinnangud. Administratiivsete allasutuste seas osutusid parimateks raamatukogu töötajate ruumid Mustamäel, TU sektor, sõjalise kateeder. Isemajandavate allasutuste vaimse töö ruumidest olid parimad ehitusjaoskonna kontor, konstrueerimis-eksperimentaalosakond (ITP), projekterimisgrupp, töökodadest trükikoda, konstrueerimis-eksperimentaalosakond, arvutuskeskus. Vastavalt juhendile lähevad tulemused ühe alalõiguna ar-

vesse TPI sotsialistliku võistluste üldkokkuvõtetes.

A/ü komitee eraldas kõrge tootmiskultuuri ja töö organiseerimise sotsialistliku võistluste võitjate premeerimiseks tuhat rubla. Preemiad otsustati anda alagruppide parimatele à 200 rubla (puidutöötlemise tehnoloogia ja filosoofia kateedrid, tööstusliku soojusenergeetika probleemlabor, raamatukogu Mustamäel). Isemajandavate allasutuste osas jagati preemia kahéks, 100 rubla said nii ehitusjaoskond kui trükikoda. Preemiasummasid saab kasutada kultuuritarvete ostmiseks või ekskursioonideks.

KULLO RAIEND

EE-21

Jätkame tutvust tööstus- ja tsiviilehitajate esimese kursusega. Nüüd juba pärast esimest eksamisesiooni. EE-11-st on saanud EE-21.

Talvesessi tulemusi arutas rühm oma koosolekul selle nädala teisipäeval. Rühmajuhendaja dots. Raimund Räämeti jutt oli analüüsiv ja väga konkreetne. Allkirjutanu arvates aga pakuks EE-21 n.-õ. sisemine elu ka teistele mõtlemissainet.

EE-21 tegi lõppenud sessil 5 eksamit. Terve rühma keskmine hinne kõigi eksamite kohta on 4,008. Kõige paremini läks keemiaeksam — 4,16; kõige halvemini kujutav geomeetria — 3,88.

Rühmajuhendaja käes on tabel, mis jagati välja rühmajuhendajate päeval 3. veebruaril. Üliõpilaste nimede taga on seal nende keskkooliühinete keskmine, sisseastumiseksamine keskmine, eeldatav edukus kõrgkoolis. Kuidas on prognoosid seni tegelikkusega kokku läinud?

Kõige rohkem teevad muret kolm nime. Ain Kukker, kelle keskkooli keskmine oli 5,0, lõpetas oma esimese sessi nelja «4» ja ühe «3»-ga, rühma praeguses pingereas alles

Filosoofia leksikon: esteetika on teadus, mis uurib inimese poolt ilu seaduste järgi maailma hõlvamise kõiki külgi. Esteetiline suhtumine on inimese võime hinnata tegelikkuse nähtusi kaunitena või inetutena, ülevaalu või alatutena. See määrab maailmataju, vaimumaailma, käitumise, avaldub kogu inimese eluviisis.

Jah, võime hinnata elulisi nähtusi kas kaunitena või inetutena. Mis on siis kaunis, mis inetu?

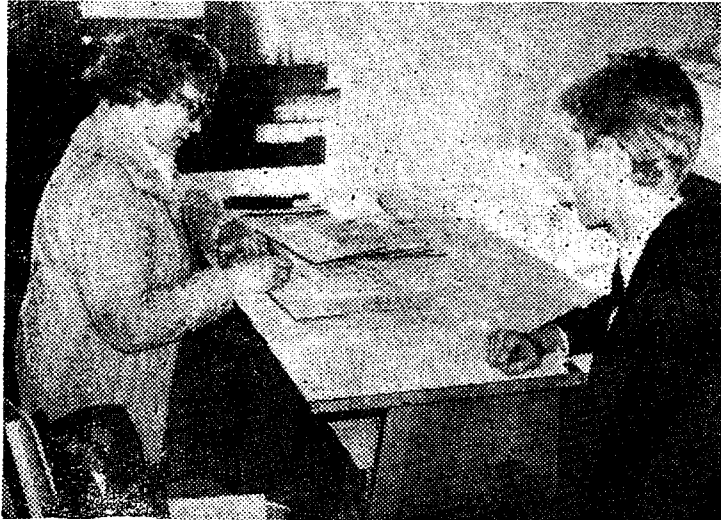
Filosoofia leksikon: Kaunis on esteetika tähtsaim mõiste, mis iseloomustab loodusnähtuste, ühiskonnaelu ja inimtegevuse selliseid omadusi, mis võivad inimeses esile kutsuda omakasupüüdmatu armastuse, rõõmu ja vabadustunde.

Sõna «kaunis» põimub ka inimestevahelistesse suhetesse. Kui üks inimene teist austab, on ta tema suhtes tähelepanelik ja abivalmis. Kui on võimalik tunda, et sa pole kunagi üks ja et ka kõige raskematel hetkedel on sinu ümber abivalmis kaaslast, siis on lihtsalt hea olla. Sellistel puhkudel sünnibki kusagil sisemuses tunne, mida kirjakeeles nimetatakse omakasupüüdmatuks armastuseks. Selle tunde juures on kõrvale tõugatud kõik kalkulatsioonid ja vaagimised. Ükski tunne ei sünnita kainet mõistust, vaid toimib spontaanselt, ilma et oleks võimalik aru saada, kust ja miks ta tuli.

Tõeliseks tundeks on tarvis vägagi head kasvulava. Tunded on väga õrnad taimed ja vajavad targates suurt hooit. Hiljem, kui nad jalad alla on saanud, on nad tugevamad kui mis tahes muu suhtlemisalus.

Nii tekib inimeses ka vabadusetunne. Lähed kuhu tahad, ees ootavad sõbrad, kellega sul pole mitte formaalne suhtlemisviis, vaid mingi seletamatu ühtsustunne, eriti tajutav pika lahusoleku järel. See niit seob ikka ja jälle.

REEGLITE KINNITUSEKS

Pilt mõeldud sessilt. NLKP ajaloo eksamil vastab NLKP ajaloo kateedri õppejõule Ursula Rukkile Tiit Paalbera.

16-ndana. Tõnis Tõniste — keskkoolis 4,72, esimese sessi tulemuste põhjal aga alles 21. koht rühmas. Virve Unt — keskkooli keskmine 4,67, esimene sess läks aga ainult kolmedele.

Milles on asi? Irooniseeritakse kõigepealt asjaosalistel endil selles selgusele jõuda.

Ainult viitele tegid eksamid Alar Käes (keskkooli keskmine 4,89) ja Ivar Talvik (5,0). Reeglipärane. 15%-list lisastipendiu-

KAS ME OLEME KAUNID?

Filosoofia leksikon: Inetu — esteetika mõiste, mis peegeldab nähtuse selliseid omadusi, mis on vastasriinas kaunile ja teevad inimese jaoks õlgustamatuse, vajaduse

likvideerida nad ajaalo arenemise protsessis. Inetu esteetiline tajumist ei saa olla ilma esteetilisest «ideaalita», mis asetab inetu «oma kohale» elus ja kunstis, valgustab seda

* TALV ON KAUNIS *

EE-21

mi saavad rühmavanem Veljo Kuusk (vähemasti esialgne alus arvata, et üsna õige mees õigel kohal!), Andres Hirve, Tiina Mägi, Kalev Kaiva, Peeter Paae. Parimate grupi lõpetab kom-sorg Ain Põlder. Rühmavanema abi Avo Kütt on pärast esimest sessiooni rühma pingereas 10.

Jätame nüüd vahele tingliku jaotuse järgmise keskmise grupi ja vaatame «saba», kus viie eksami kogusumma ei ulatu palju üle 15 (s.t. kõik ainult kolmed): Sulev Kolga, Luule Kalm, Tõnis Tõniste, Andrus Vaga, Katrin Kesner, Virve Unt, Üllar Korp... Rühma neljast naistudengist on kolm viimati mainitud hulgas...

Ja veel üks fakt mõtlemissaks. Rühma pingereas 8 esimese üliõpilase kogu semestri puudunud tundide arv oli kokku 38. Viimase grupi ühe tudengi kohta tuleb puudunud tunde 34...

Rühma juhendaja ütles sessioonianalüüsi lõpetuseks veel ühe lause: «Kes alguses korralikult õppima hakkab, õpib ka edaspidi.»

Selle moraali täna lõpetamegi.

HILLE KARM

Ilu valgusega, mis on inetule hukutav.

Me teame, et inetu on teise inimese peale karjuda, teda alandada, olla üleolev või põlgav. Me teame, et see pole hea, tajume, kuidas sellisel puhul midagi kripeldama ja piinama jääb. Tuleb soov minna andeks paluma, kuid tihti on juba hilja... Taim, mis oleks tärnand, on juba surnud.

Ja siiski eksisteerib meie ümber inetut. Täiskiilutud trol-libusidessid siginev kuri närvilisus, teiste kaasreisijate eiramine. Inetu on trügida, kui selleks pole põhjust. Inetu, kui ollakse teiste suhtes tähelepanematu ega teki sisemist tõuget, mis sunniks vabandama. Aga sellisel juhul vist ei ole inimese sisemuses aparati, mis registreeriks olukordi, mis on kaunis vaenujalal.

Meile on õpetatud, et pole ilus tänavale sülitada, ropendada, karjuda seal, kus enamus eelistaksid vaikust. Mingil määral teame seda kõik, kuid astume ometigi kergekäeliselt kaitsebarjäärist üle ja muutume inetuteks. Pole seadust, mis selle eest karistaks. Need, kes on harjunud elu läbima ainult karistamise ja karistamatuse plankude vahel laveerides leiavad, et nad ongi kõikvõimsad, kui võivad teha seda, mis teistele ei meeldi, kuid mille eest ju ei karistata.

Nii tekibki umbusk teiste inimeste vastu. Silmast-silma vaade on võõristav ja tõrjuv. Pisimatestki lahkkelidest kerkiavad konfliktid. Suhted tasakaal on rikutud. Pole üldse hea olla. Ei rõõmu ega vabadusetunnet.

Filosoofia leksikon: Esteetiline mõiste ei ole inimeste sünnipärane võime. Selle kujundab inimeste esteetiline ümbrus, esteetiline kasvatus.

Me kõik sünnime kaunitena?

ANDRE MUUGA

RAAMID OLEME MEIE ISE

JÄRELMÖTTEID

Möödunud poolaastal sai paljugi nähtud. Kuid heitkem veel kord pilk eesti filmidele, — neid vaadatakse ju sageli eelarvamusega, ehk ka lootuskiirega südames, et just nüüd tuleb see, mida oodatud. Kuid kui süttib valgus, tekib taas tunne, et oli kah midagi, aga jamavõitu siiski. Miks?

Eesti filmide festivali raames nägime kolme «Tallinnfilmi» uudist: «Pihlakavärvad» (V. Käsper), «Teaduse ohver» (V. Kuik) ja «Karge meri» (A. Kruusement). Kolm uut filmi, millest igauks on püüdnud paremini süüvida ellu; tuua välja see, mis kõige rohkem erutab; anda edasi möödunud aegade hõngu. Kuid on selge, et nende ülesannete täitmine ei sõltu üksnes režissöörist ega ka mitte kogu võttegrupist. Vaatajate endi reaktsioon on see, mis paneb rahvaga seotud loomeinimeses liikuma tõelise laiviini, mis materialiseerub meistritöös. Tagasiside on eriti tajutav teatrietenduse ajal, kus iga vaatajate poolt tulnud tundeavaldus avaldab kohe mõju, kas negatiivset või positiivset. Filmis, nagu teame, on see ahel tükeldatud, kuid asja olemus jääb samaks. Meenutame V. de Sicut, L. Viscontit ja kümneid teisi, kes sidemeist rahvaga on ammenandanud rikkalikult loomeenergiat.

Kuid see rida saab olla vaid kahepoolne. Võib-olla ongi eesti kinematograafia üheks raskemaks asjaoluks nii nagu terve meie rahvusliku tagasihoidliku temperamendi, nii ka filmivaatajaskonna tagasihoidus, kohati isegi passiivsus. Võib küll ainult nii näida — me lihtsalt ei näita oma sisemust välja. Leian siiski, et see ei õigusta kedagi meie hulgast.

Suure žürii ülesanne neis tingimustes, milles peame oma klubiõhtuid, on lähendada elu ja kunsti. Klubi liige on ju aktiivne filmihuviline, mis tähendab siiski suurt vastutust klubi enda ja tema poolt püstitatud ülesannete ees.

Elavat keskustelu kohtas vaid filmi «PIHLAKAVÄRVAD» läbivaatusel, kus tõeline sõnaduell režissöör V. Käsperi ja filmiklubilaste vahel lõi huvitava, kaasakiskuva atmosfääri. Paljuse mõjutas arutelu filmi peaosatäitja Heino Mandri, kes aitas lahti mõtestada oma kangelas. Kindlasti jäi tollest õhtust pisutki rohkem meelde kui teistest, olgugi et vaidlus puudutas ajuti peamiselt ehitusprobleeme.

Valentin Kuigi «TEADUSE OHVER» sai klubilastelt teistest vähem punkte ja veel vähem sõnu. Vaid meie tõlgi Ferdinand Kala nooruslikult sartsakas esinemine jäi eredalt meelde, samal ajal, mil mõnigi noor saalisistuja meenutas kuu vanud räime. Võimalik, et filmis polnud tõesti kõik õnnestunud, kuid seegi oleks andnud põhjuse põhjalikuks diskussiooniks.

«KARGE MERE» taotletud meeleolu pääses minus võidule alles filmi teistkordisel jälgimisel. Üldse tekitab Kruusementide uudisteos mitmeid omapäraseid mõtteid (neid sai alles hiljem kuulda). Näiteks Tõnu Kargi kangelase reputatsioonile ei tulnud kasuks hüljeste tapmine (mis muuseas käis naturis), mõnevõrra häiris ka tükeldatud montaaž. Ent kui filmis voolav veri pani nii mõnegi vaataja nõrdima, siis pärast vaatamist, arutelu ajal valitsev rahu ja sõnatus ei häirinud vist kedagi. Mees, kes tõi ekraanile «Kevade», võttis mikrofoni ja küsis kõigilt otsekoheselt: mida oodate «Tallinnfilmit», mis probleeme peate kõige valusamaks? Vastuseks vaid vaikus. Võidi mõelda, et teravad sotsiaalsed probleemid jäävad ka pärast väljajätlemist hääldjaks hääleks kõrbes. Et nende realiseerimine filmis ei mahu võimalikesse raamidesse. Oletame, et see nii ongi, kuid peamine on panna jää liikuma. Praegu oleme need raamid meie ise.

Klubi aktivist
LEO SAAR

* FOTOHETK * TALVEHETK * FOTOHETK *

ALAR MÄE hetk.

TERMODÜNAAMIKA SEADUSTEST

Millegipärast valitseb arvamus, et Eesti NSV territooriumil ei ole nendest seadustest kinnipidamine kohustuslik. Kodanik Kalju Kassil võib selles ju formaalloomika argumendiga vehkides ka õigus olla.

Seaduse kehtivuse eest on aga võidelnud sellised kodanikud nagu S. Carnot, R. Clausius, L. Boltzmann, J. D. Gibbs, kuid kõik nad on surnud, kusjuures G. Naan arvab termodünaamika isegi kodanik L. Boltzmanni enesetapu põhjuseks olevat.

Üldiselt võib sellest järelduse teha, et kõik, kes on termodünaamika seaduste eest võidelnud, on kas juba surnud, või kui pole, siis kunagi surevad ikkagi ära. See võib tõesti viia mõttele, et termodünaamika seadustega pole kõik korras, mis omakorda heidab varju ka Carnot' ringrotsessile. Samas peab aga mõningase häämmastusega märkima, et ka meie vabariigi territooriumil on mõningane kogus töötavaid külmapeale, mis loob nende omanikes soodsa pinna termodünaamika seadustest kinnipidamiseks.

AUTOST JA SELLE SUUNAMISEST KAPOTI JÄRGI

Auto on viie rattaga sõiduk. On ka veel kuues ratas taga-

varaks, juhul kui üks viiest katki läheb.

Auto suunda kapoti järgi on väga raske kindlaks määrata. Näiteks kapotti vertikaalsel pinnal horisontaalselt suunates ei pruugi üldse kindel olla, et auto hakkab liikuma horisontaalselt. Ja vastupidi. Isegi kui kapott murda vasakule, ei ole küllaltki suure tõenäosusega oodata auto liikumist selles suunas. Newtoni seadustest lähtudes võib ju muidugi juhtuda, et eriti suure massiga mõjutades hakkab auto siiski liikuma.

Newton oli mees, kellele õun pähe kukkus. Nii et temaga ei maksaks ka suurt arvestada.

ANDRES SARRI
MM-92

EMOTSIOONID LAHTUNUD JA KANAD KITKUTUD

Nüüd siis juba tagantjärele teaduskonna õhtust. Aeg on teinud oma tööd — emotsioonid lahtunud ja kanad kitkutud.

KEEMIKUTE ÕHTU on meelde jäänud eelinfo puudusega. Tervest TPI-majast ega ka kutsest polnud seda saada.

Toredasti juhtis õhtut KM-i diplomand Ants Haring. Kuu-lajad-vaatajad tõdesid, et Võru mammil pole tipikast tütreaga sugugi kerge. Käiku läksid ka kombineeritud diskotantsud: «...olen väike punamütsike...». Kenasti mängisid M. Raua luulepõimiku «Trahter» välja KO-31 tütarlapsed. Vaeva oli tegelaste kostümierimisel näinud KM-31. Esitati J. Liivi ja H. Runneli luulet. Luule lugejate valikuga oleks tulnud pisut hoolikam olla. Head erialast ideed sisaldas «Etüüd baarikapist» (KM-11), selle ettekanne aga polnud suurem asi. Kahvatuks jäid A. Pu-gatšova laulu «Kuningad võivad kõike...» näitlikustamine KA-57 poolt, KO-11 «7 lumivalgekest ja üks pois» jt. ette-asted.

Keemia õhtul oli võimalik tantsida Ranna sothoosi bändi järgi. Ülejäänud õhtute lõpuosa sisustasid: E — «Hübriid», L-teaduskond võis näha-kuulda diskor Pavel Starostini suu-repärast varustust ja slide, mehaanikud tantsisid «Magnetic Bändi» ja G. Grapsi lugude järgi, energeetikutel oli Ranna sothoosi ansambel, majandusel «Keeris» Pärnust.

Võrreldes taidlusega teistes teaduskondades tundus AUTO-MAATIKUTE oma kõige tagasihoidlikum. Heas mõttes on meelde jäänud LA-11 «Sooda ehk kahvatud pildid krokodillipesas ehk kraanid». Tore, kui

tipikad leiavad ainet taidlemiseks oma koolist ja erialast («Nairi»). LR-11 «Raadiorebas-te» kava oli päris tore, ainult nime. Radiofozes väljalugemisega tekkisid mõningad raskused. LE-12 «Lee-12 show» oli ka ammu kuulnud-nähtud. LE-11 «Väike tipikas» ronis peaaegu mikrisse — vilets diktsioon, tekst ei jõudnud päralt.

Kõige rohkem vaidlusti hindamisel põhjustasid MEHAANI-KUD. Puudus kava, mis oleks teistest tunduvalt üle olnud. Parimaks peeti MP-52 «Kuidas loomad endale sabad saad». Muidu hästi mängitud, loomad ka sobivad, kohati kippus aga siiski külapeoks. Omapärane oli MA-51 «Allakäguspiraal». Vaimukusega üllatasid laulud «Hands up...» motiividel Mündi baarist ja «Moskva» kohvikust. Ülejäänud palad aga olid kuulnud ja rikkusid muidu head muljet.

MM-12 esitas maakultuurimaja agitprogrammi. Iseenesest tore ettevõtmine, kuid nähtavasti liiga suure seltskonnaga siiski lausa eksrompt välja tulla ei saa. Ja üldse, vabandada oma apse sellega, et maakultuurimaja, on kulunud võtte. Siim Raadik esines juba teist korda tugevasti alla võimete. Kogu programm oli liiga laialivalguv. Tekst ja laulud (paberil) nägid küll kenad välja. MM-12 oli ainuke rühm, kes esitas ka laulutekstid kirjajalikult. Tavaliselt tuli žüriil ikka enne ja pärast ülesastumisi jäljekütte mängida, saamaks kätte kavasid, teadmaks etteastete ja osavõtjate arvu jm. Millegipärast ei tea ükski esineja kuni viimase momendini midagi. Kas ei kõnele see kindlususest, sellest, et ei oida

veel küps rahva ette; astuma? MA-71 lugude kohta võiks lähidalt öelda — peldikuloosid ja MP-11 kohta: möggga.

A-TEADUSKOND alustas õhtu prodekaan Jaan Lootuse tervitusega energeetikute päeva ja talve alguse puhul. Meeldiv! Kavad erinesid üks-teisest kardinaalselt ja tegid seega hindamise üsnagi keeruliseks. Siiski tunnustati parimaks Timur Fišel AV-77. Oma-loomingulise klaveripalaga järgnes Maksim Vorobjov AM-68-st. Märkimist väärib ka AM-17 ettekanne. Küsimusi tekitasid kaks esikohta. Ilmselt oli siiski tegemist väga tugevatega. Kas aga igal rühmal on võimalik välja panna selline proff? Mis viga on läbi nende võite tuua?

EHITUSTEADUSKONNA õhtu tundus algusest peale pisut teistsugune. Just publiku poolest. Õhtul pandi alus lähemale läbikäimisele. TPI ehitus- ja TPedi pedagoogikateaduskonna vahel. Akadeemilisust lisasid teaduskondade prodekaanide ja komsomolisekretäride tervitused. Tulevased pedagoogid näitasid tipikatele oma etteastumise kooliteemal hoogu ja kergust.

Meeldivalt huvitav kava tuli ka E-teaduskonna büroolt. Kuid miks ainult ühe inimese vahendusel, büroos on...? Hädasti oleks tarvis läinud rohkem kindlust, esitatu näis pisut toores. Võitis EK-11 oma nn. kondiväänajaga. Publik võis näha õige omapäraseid viise iste pakkumiseks, žele allalüütamiseks, komsomolikoosolekut; kõrvale taha panemist, õhudega sassi minekut. Huviga võib jälgida ka seda, mis juhtub

kui stipp ära võetakse, kui joodav on koos pudeliga kõhne jne. Hindamisel kerkis jälle seesama profi-küsimus...

Laheda palagani kandis ette EV-31 pealkirja all «Tagahoo-vis». Andekad poisid. Võiks soovitada neil asuda millegi tõsisema kallale, muidu tekib enesekordamise oht.

EE-33 akadeemiline draama-studio kandis ette H. Puki «Tarkuserast» kaks lühijuttu. Linna- ja maamehe probleemid ja kiindumused paistsid läbi karude. Üldse liikus selle aastai taidlus sammukese lastekirjanduse ja erialaprobleemide poole. Kuid üliõpilaste päeva-teemad hääbusid paraku ühikatuppa või joomisse. Jõuti välja surnud punkti, pessimismini, kust nagu polekski väljajapäsu.

MAJANDUSEST oli parim kolhoositeemaline agitrong (TI-11). TM-11 montaaž «Mina» mõtestas läbi huumori lahti inimene («Homo sapiens»).

Ka TM-37 oskas nappide vahenditega välja mängida I. Krõlovi valmi «Vares ja rebane». Vahelduseks ladusu-sele oli ka paar päiklit. TE-91 püüdis lavastada F. Dürren-matt'i «Heraklese ja Augeiase talli», alapealkirjaga «Rahu». Tervik jäi aga nõrgaks. Haruldane materjal on P. Aimala «Tera siit, teine seal», kuid TI-51 mänguuskusest jäi tublisti vajaka. TR-37 «Dom», kotorõi postroil Džek sisaldas endas andekat sõnademängu. Joonistaja oli kõvasti pingutanud, aga teised ei suutnud isegi pilti õiges kohas keerata. Teksti loeti paberilt. See hakkab viimase ajal üleüldse ikka rohkem moodi minema: Kergema vastupanu tee, mis muid Mil-

TAIDLUSKONKURSS '81

leks harjutada, saab nüügi?! TE-11 näidend «Üliõpilased» ei õigustanud oma pealkirja. TP-31 — Tiina Vernik ja kannel. Usus pill meie taidluses. Tore!

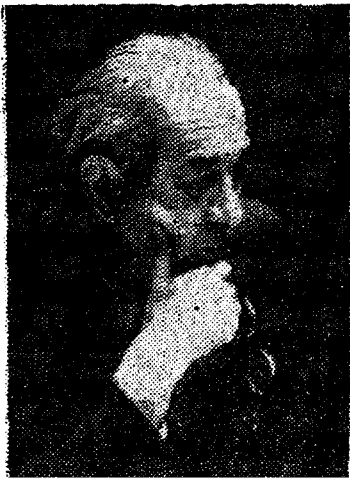
Selle õppeaasta taidlus tervikuna oli muulusest nigelam. Urgitseti põhiliselt «ego» probleemides. Läbi taidluse on õpitud ka virisema. Terve rühma osavõtu vajalikkus on suure küsimärgi all. Taustale nn. tasuta maksimine läheb kvaliteedi arvelt. Mõeldava tuleks edaspidi-sele. Milleks selline trafarett: taidlus, baar, tants? Ehk an-naksid etteasted end kuidagi tantsude vahele sättida. Õhtute juhtimine peaks kindlamates kätes olema. On vajalik, et saalis kogu aeg midagi toimuks, siis poleks baaris korraga suurt tunglemist. Võiks saadaval olla ka pisut võileibu.

Õhtud õnnestusid. Kui pidu enda jaoks tehakse, saadakse korraldamisega hakkama küll. Hea ja sisuka töö olid ära teinud teaduskondade komsorgid. Komsomoli operatiivrühm seisib oma ülesannete kõrgusel.

Kohati siiski tundus, et organiseerimisel on tegemist lihtsalt kohusetundlike inimestega, kes tahavad ainult linnukest kirja. Ei ole erilist indu ega südet. Aga jõuad sa sudeledagi — oled oma rabelemisega lõpul, tahaksid puhata, aga võta näpust! Teised pidutsevad, sina valva, et keegi midagi ei lõhuks ega ärandaks. Millegipärast arva-takse, et kus lukku ees pole, seal võib vabalt võtta. Lõpuks korista — ka veel teiste tagant. Ja kas selle eest keegi aitähki ütleb? Vaevalt! See on ju su ühiskondlik töö...

ANNELI KUUS
KM-61

Õnnitleme

PROREKTOR
prof. BORIS TAMM

60

18. veebruaril sai 60-aastaseks meie instituudi õppeprorektor professor Boris Tamm. Juubilar kuulub eesti harilaste sellesse põlvkonda, kelle elutee tähtsuse on lahutamatu rahva käekäigust. Põrdeline 1940. aasta tõi Rakvere Keskkooli abiturienti Boris Tamme komsomoli ridadesse. Esimese nõukogude aasta jooksul jõudis

ta olla kooli komsomolisekretär, kaitseühingu maakonnakomitee sekretär ja pioneerilaagri ülem. Seejärel reamees ja ohvitser, poliitöötaja sõjaväljal. Nõukogude armeega jäi Boris Tamm seotuks tervelt kaheksateistkümneme aastaks. Ta omandas kõrghariduse V. I. Lenini nimelises Sõjalis-Poliitilises Akadeemias, kaitse väitekirja ja õpetas seejärel ühiskonnateadusi sõja-merekoolis. Suure Isamaasõja teema aga on tänini jäänud juubilariteadusliku uurimise aineks. Selles on ta tunnustatud spetsialist. Boris Tammele kui koguteose «Eesti rahvas Suures Isamaasõjas» ühele kaasautorile on omistatud Nõukogude Eesti preemia.

Alates 1959. aastast töötab Boris Tamm kõrghariduses. Ta on juhatanud TR Konservatooriumi marksismi-leninismi kateedrit, oli TPI teadusliku kommunismi kateedri asutaja ja 10 aasta jooksul selle juhataja, seejärel instituudi prorektor. Kolleegid on kõrgelt hinnanud Boris Tamme töökust ja tasakaalukust, võimet innustada, oskust arvestada ja toetada kaastöötajate iseseisvust.

Tänavu täitub 40 aastat Boris Tamme kuulumisest Kommunistliku Partei ridadesse. Tema parteiliste ühiskondlike ülesannete loetelu on pikk — EKP Keskkomitee liige ja mittekoo-seisuline lektor, õpetanud partei- ja ideoloogiakaadrit, juhatanud ühingu «Teadus» tegevust. Laia silmaringiga, erudeeritud ja kommunistslikult põhimõttekindla lektorina on Boris Tamm paljude aastate jooksul andnud suure panuse vabariigi parteiorganisatsiooni ideoloogiatöösse.

Õnnitledes teenekat pedagoogi juubelisünnipäeval soovivad

TPI üliõpilased ja õppejõud Boris Tammele jätkuvat energiat ning edu töös ja ühiskondlikus tegevuses.

«TALLINNA POLUTEHNI-KU» TOIMETUS PALUS SÕNA KA JUUBILARILT ENESELT.
* Miks valisite just sellise tee kõrgharidusse ja ajaloo-kandidaadi kraadini jõudmiseks? Milliseid inimlikke väärtusi ja omadusi on Teis kasvatanud armeeteenistus?

Kavatsesin õppida ehitus-inseneriks või arhitektiks. Sõda tõmbas sellele plaanile kriipsu. 1944. aasta detsembris selgus, et algab taas õppetöö akadeemias. Haarasin sellest, sõja tingimustes ainulaadsest võimalusest kinni. Esimesed õppevahendid saadeti mulle rindele, Kuramaale. Sõda lõppes, kuid õpingud olid pooleli. Siit järgmine loogiline samm — jäin kaadrisõjaväelaseks, lõpetasin akadeemia ja astusin aspirantuuri sõjaväelise õppeasutuses. Armeeteenistust pole ma kunagi kahtsenud. See on kasvatanud austust distsipliini ja täpsuse vastu, varunud kogemusi suhtlemiseks inimestega ja muudugi andnud palju häid sõpru üle kogu maa.

* Mida tegite oma 20. sünnipäeval?

Sünnipäeva kulminatsiooniks (või öieti selleks, mis eristas teda teistest päevadest välja) õppelaagris ja ainsaks, uskumatult haruldaseks kingituseks oli sigaret, mille koolivennaga Uraali talvises mänimetsas kahe peale ära suitsetasime.

* Mida mõistate käibevaljendi «aktiivne eluhoiak» all? Kuidas olete seda ise suutnud järgida?

Näha ja õigesti hinnata, mida on vaja teha. Mitte iriseda, vaid käed külge lüüa. Ise ei ole ma omateada ühtegi tööd

hübenenud. Ootan seda ka tudengilt.

* Kas olete tundnud elus väga suurt, kõikevallutavat rõõmu? Millal?

Küllap olen, kuid rõõm kuulub rohkem emotsioonidesse. Minul on aga vist enam arenenud analüütiline mõtlemine, mis emotsioone pidurdab. Sellepärast ei oskagi kindlalt ütelda, missugune päev kõige rõõmsam on olnud. Võib-olla see, kui roomasin haavatuna kuulide eest kaevikuni ja sain aru, et sedakorda jäin ellu.

* Teid on väga hea kuulata — lektorina loenguil, prorektorina koosolekul, vanema seltsimehena tudengite keskel. Teie sõnad jõuavad pärale. Kust on pärit Teie kogemus sõna jõust?

Hindan väga kõrgelt mõtlemisvõimet ja puhtan kuulajaid endaga koos mõtlema panna. Silmas pidades küsimuse sõnastust see mul mõnikord õnnestub. Aga sel juhul on kuulajail hea meel mitte minu sõnadest, vaid nendega kaasnevatest oma mõtetest.

* Kujutlegem, et sõidate pikka maad ühes kupees noormehega, kes osutub TPI tudengiks. Millest Te temaga räägiksite?

Teemat ei oska ette ära määrata, kuid küllap leiaksime ühiseid huvisid. Pealegi on tähtis mitte ainult see, millest rääkida, vaid ka see, kuidas rääkida. Suhtuksin temasse kui võrdse vestluskaaslasesse.

* Mis teeb juubelpäeva õnnelikuks ja kergesti talutavaks? Aastate kogunemine kedagi õnnelikuks ei tee. Päeva muudab talutavaks teadmine, et aastate koorma kerkimise jooksul on ka mingit teist, väga vajalikku tegemiste koormat paigast nihutatud.

Õnnitleme

HELGA MANG

Informatsioonitöötlemise kateedri insener Helga Mang pühitseb 23. veebruaril oma teist juubelit.

Elu on teda viinud mitmesse Eestimaa paika. Viisteist aastat on juubilar töötanud TPI-s. Kogu selle aja on ta olnud väga kohusetundlik, töökas, abivalmis ja hea kolleeg. Aastaid on ta olnud kateedri a/i rühmaorganisaator.

Soovime talle juubeliks õnne ja edasiseks sama palju nooruslikku energiat, kui tal seni on olnud. Soovime näha teda veel kaua oma kolleegina.

NOORTEADLASTE TEADUSTÖÖDE KONKURSI JUHEND

Eesmärk. Selgitada välja TPI parimad noored teadlased, tõsta noorteadlaste ja spetsialistide aktiivsust ja algatusvõimet, stimuleerida noorte õppejõudude, aspirantide ja teadurite teaduslik-tehnoloogilist tegevust.

Nõuded. Võib esitada töid, mis on valminud või avaldatud 1980-1982. a. väitekirju, teaduslikke artikleid või artiklite seeriaid, autoritunnistuse saanud letutisi või patente, lepinguliste või riigieelarveliste teaduslike tööde aruandeid. Lühivaatamiseks võetakse uurimistöid, mis annavad panuse teaduse arengusse, käsitlevad rahvamajanduses rakendatud või rakendatavaid

progressiivseid tehnoloogilisi protsesse, materjale, masinaid ja mehhanisme ning rahvamajanduslikku tähtsust omavaid töid, eesriidlike tootmistehnoloogilise kogemuse kasutulevõtmist.

Tööde maht ei ole piiratud, samuti ei ole kohustuslik esitada töö esimest eksemplari.

Töö tuleb esitada kahe eksemplaris, kusjuures on soovitatav lisada dokumendid, mis tõendavad töö tulemuste juurutamist rahvamajanduses ja näitavad saavutatud või eeldatava majandusliku efekti suurust.

Konkursist võib osa võtta TPI

töötajad vanusega kuni 33 aastat (sündinud 1948. a. või hiljem). Kollektiivsete tööde puhul võivad osa autoreid olla ka vanemad. Hindamiseks kuulub ainult noorteadlase (või noorteadlaste) poolt teostatud töö osa. Seetõttu tuleb kollektiivse töö puhul esitada öend, milles on näidatud iga autori konkreetne panus. Oienidile kirjutavad alla kõik autorid. Preemia vääriliseks tunnistatud kollektiivse töö puhul autastatakse ainult noorteadlastest autoreid.

Tähtaeg: 15. märts 1982. a. Preemiad: 1. koht — 150 rubl., 2. koht — 100 rubl., 3. koht — 50 rubl.

I koha saanud töö autorile või maadotsaks osta «Sputnik» tuusik ühele dotsialismajale.

Zürri moodustatakse kõigi profiileerivate teaduskondade, partei-komitee, komsomolkomitee ning Noorte Teadlaste Nõukogu esindajast teadusprorektori esisuutmisel. Vajaduse korral lülitatakse zürriisse kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste väljastpoolt TPI-d. Sobivad tööd esitatakse ELKNU teadus- tehnik- ja tootmisalaste tööde konkursile 1982. a.

TPI NTN-1 esimees
JÜRI RIVES

SPORT • SPORT • XXXII SPARTAKIAAD POOLEL TEEL

TPI spartakiaadi 15 spordialast viidi sügissemestril võistlused läbi 6 alal, vähem kui tavaliselt. Kahjuks alustasime spartakiaadi võistlustega ligemale kuu aega hiljem, alles oktoobri lõupäeval. Sedavõrd pingelisem on kevadsemester, mil on võistlused 9 spordialal. Spartakiaadi parimad peavad selguma maikuu esimese dekaadi lõpuks.

Üldarvestuses on majandusteaduskonnal (kehakultuurinõukogu esimees A. Randmaa, kuraator M. Ani) 45 punkti ja ta edestab II kohal olevat keemiateaduskonda 10 punktiga. III koht kuulub ehitajatele 44 punktiga.

Meeste arvestuses juhiavad ehitajad 18 punktiga (kehakultuurinõukogu esimees T. Vainola, kuraator V. Topaasia). Teine on majandusteaduskond. Naiskondadest on esikohal 24 punktiga majandus, järgnevad keemia 23 ja energeetika 14 punktiga.

ALEKSANDER TŠESNOKOV

SPORT • SPORT •

Tunneme kaasa grupivend Jürile isa **ALFRED MIHHALOVI** surma puhul. Endine MA-71.

Avaldame sügavat kaastunnet Jaanus Pärnikule isa **VOLDEMAR PÄRSIKU** surma puhul. EO-12.

NB! Tuleva nädala TP ilmub vene keeles. Järgmine eesti-keelne TP ilmub 5. märtsil.

1981/82. õ.-a. üliõpilaste referatiivsete

teaduslike tööde konkursi juhend

ESMÄRGIKS on üliõpilaste teadmiste süvendamine ja kirjanduse iseseisva läbitöötamise oskuse omandamine täpplustades.

OSA VOIVAD VÕTTA kõik TPI 1981/82. õ.-a. I, II ja III kursuse üliõpilased nii päevast, õhtusest kui kaugõppe teaduskonnast.

Konkursitööd võib kirjutada ainult zürri poolt väljakuulutatud teemadel. Autoreil ei nõuta uusi teaduslikke tulemusi, küll aga teadusliku kirjanduse läbitöötamisel antud teema märksa sügavamat käsitlemist kui õppeprogrammis.

Tööd vormistatakse kas masinakirjas või selgesti loetavalt käekirjas.

ESITAMISE TÄHTAEG on 5. aprill 1982. Tööd esitatakse TPI UTU Nõukogule (3. korpus, tuba 313) ühes eksemplaris eesti või vene keeles koos kasutatud kirjanduse loeteluga, mis peab olema vormistatud vastavalt riiklikele standarditele (ГОСТ 19600-74).

Tiitlilehel peab olema märgitud instituudi ja teema esitanud kateedri nimetus, töö pealkiri, autori märgusõna ja töö valmimise aasta. Kõos tööga tuleb esitada sama märgusõnaga kinnine ümbrik andmetega autori ees- ja perekonnanime, õpperühma ja juhendaja kohta.

HINDAMISEKS määravad matemaatika, füüsika, teoreetilise mehaanika, ehitusmehaanika, graafika ja anorgaanilise keemia kateedrite juhatajad kateedrite õppejõududest koosnevad komisjonid. Peakomisjoni otsuse kinnitab rektor oma käskkirjaga. Käskkiri avaldatakse «Tallinna Polütehnikus».

PREEMIAD. 10 esimat preemiat — 30 rubla, 10 teist preemiat — 20 rubla, 10 kolmandat preemiat — 15 rubla.

Rahaliseid preemiasid makstakse välja ainult päevast teaduskonda-

de üliõpilastele. Õhtuse või kaugõppe teaduskonna üliõpilasi premeeritakse mälestusmedaliga.

Peakomisjonil on õigus vastava taseme tööde puudumisel jätta osa preemiasid välja andmata või ettenähtud summa ulatuses preemiasid ümber jagada.

Kõiki premeeritud töid autoreid autastatakse UTU diplomiga.

Lisaks premeeritud töödele on hindamiskomisjonil õigus esitada paremaid töid äramärkimiseks TPI rektori käskkirjas. Auhinnatud ja äramärkitud tööd võetakse kateedrite poolt ühe komponendina arvesse üliõpilaste õppeaastase hindamisel antud semestril. Lisaks sellele saavad premeeritud töid autoreid UTU arvestusse 0,1 punkti, äramärkitud töid autoreid 0,05 punkti. Saadud punktid lisatakse õppeaasta keskmisele hindale.

KONKURSI TÖÖDE TEMAATIKA.

(Teemade järel sulgudes on konsultantide nimed).

MATEMAATIKA

1. Polünoomide algebra. (V.-õp. V. Orlov).
2. Võrkudemeetod osatuletistega diferentsiaalvõrrandite lahendamiseks. (Dots. I. Tammeraid).
3. Rekurrentsed seosed. (V.-õp. E. Ruustal).
4. XX sajandi matemaatika D. Hilbertist Bourbaki rühmituseni. (Dots. kt. H. Koppel).

FÜSIKA

1. GÜROSKOPIA ja selle rakendus. (Dots. V. Maasik).
2. Doppleri efekt akustikas ja optikas. (Dots. K. Schultz).
3. Plancki kvantühvitees ja selle ajalooline areng. (Dots. R.-K. Loide).
4. Kristallid ja kaasaegne mikroelektronika. (V.-õp. A. Merre).

TEOREETILINE MEHAANIKA

1. Sõrestikud. (V.-õp. B. Jasulovits).
2. Kõverjoonsete koordinaatide kasutamine kinemaatikas. (V.-õp. E. Topnik).
3. Matemaatiline modelleerimine mehaanikas. (V.-õp. G. Arjasov).
4. Hamiltoni kanoonilised võrrandid. (V.-õp. J. Kirs).

EHTUSMEHAANIKA

1. Tugevusõpetuse kui teaduse ajaloo ja olukorras tänapäeval. (Dots. U. Raukas, dots. A. Jürgenson).
2. Eksperimentaalsed meetodid materjali pingelookorra määramiseks. (V.-õp. V. Kompus, v.-õp. L. Ruga).
3. Tugevusvõrrandid. (Dots. L. Poverus, dots. E. Jõgi).

4. Pinge- ja deformatsiooniteooriad. (Dots. R. Eek).

GRAAFIKA

1. Kujutava geomeetria sümbolika. (V.-õp. E. Vallas, v.-õp. A. Talvik).
2. Tehnilisi võtteid joonestamises. (V.-õp. L. Tamm).
3. Kõverpindade lõikejoonte kujutise konstrueerimine. (V.-õp. U. Takfaja).
4. Ellipsi ringikaartega aproksimeerimise täpsused. (V.-õp. A. Talvik).
5. Professor Jaan Sarve elu ja tegevus. (V.-õp. E. Vallas).

KEEMIA

1. Teooriaid ja meetodeid analüütilises keemias. (Dots. H. Vilbok, dots. L. Pets, dots. E. Talimets).
2. Keemia ja keskkonnakaitse. (Dots. R. Ott, dots. H. Hõderjärv, dots. K. Help).
3. Metallide korrosioonitõrje meetodid. (Dots. V. Kallast, dots. E. Talimets).
4. Alifaatse ja aromaate rea ühendite loon- ja radikaalreaktsioonide mehhanism. (Prof. kt. L. Mölder, dots. H. Silland, dots. E. Piiraja, dots. M. Mikkal, v.-õp. A. Viikna).

«TALLINNA POLYTEHNIKA»
«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИКУМ»

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Ордэн партыі, камунізацыі і працоўнай Талліннскага політэхнічнага інстытута. «Талліннскі політэхнікум». Тэаграфіа «Ühiselu», Пикк, 40/42. Триметусе адрэс: 10022 Таллінн, Эдитажа тее 5, ТРІ, 2. бокна, туба 40, тел. 317-381. Адрэс пэдагэгіка: 10022 Таллінн, Эдитажа тее, 5, ТРІ і кэпурыс, каагэра 204, тел. 317-381.

Tell. nr. 517
MB-02802
Hind 2 kop.

Vastutav toimetaja
G. HAZAK